

Gemeenteraad	
Portefeuillehouder:	Van team: Griffie Adviseur: John Hagens E-mail: j.hagens@denhelder.nl
Classificatie: Openbaar	Kenmerk: 2020-054832 Begrotingswijziging: Nee
Onderwerp:	Voorstel met betrekking tot onderzoek Rekenkamercommissie naar GGD Hollands Noorden

Publiekssamenvatting:

Binnen de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Heiloo, Langedijk, Schagen en Texel speelt de vraag hoe de gemeenteraad grip kan houden op de financiële en bestuurlijke risico's van taken die op afstand zijn gezet in samenwerkingsverbanden.

Met name richt de aandacht zich op de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden, één van de grootste gemeenschappelijke regelingen met een jaarlijkse begroting van afgerond 42 miljoen euro (begroting 2020).

De reden hiervoor is dat de GGD Hollands Noorden de afgelopen jaren op een aantal manieren heeft gezorgd voor grote zorgen bij de colleges en gemeenteraden van deze gemeenten, met name op het gebied van Veilig Thuis, de invoering van het digitaal dossier en de financiële problemen die er mede als gevolg van deze ontwikkelingen ontstonden. Medio 2019 is besloten tot een gezamenlijk onderzoek, dat in oktober 2019 gestart is.

Als centrale onderzoeksvraag voor het onderzoek geldt:

welke risico's lopen de afzonderlijke gemeenten binnen het huidige financieel meerjarenperspectief en op welke wijze kunnen de gemeenteraden en de colleges de grip op deze risico's verstevigen?

Het gezamenlijke onderzoek van de Rekenkamercommissies heeft tot conclusies en aanbevelingen voor de deelnemende gemeenteraden geleid.

De aanbevelingen hebben als doel om de grip van de gemeenteraad(raden) op de risico's bij de GGD Hollands Noorden aanzienlijk te verstevigen en te vergroten.

De Rekenkamercommissie vraagt de gemeenteraad dan ook om de conclusies en de aanbevelingen over te nemen.

Geadviseerd besluit

1. de conclusies van het eindrapport Financiële risico's in perspectief, Rekenkameronderzoek met betrekking tot de GGD Hollands Noorden te onderschrijven, te weten:

1.1 Momenteel zijn de financiële risico's zoals die zich hebben voorgedaan in het verleden beheersbaar. De methodiek van risicomanagement is echter nog in ontwikkeling en niet compleet. Bovendien spelen er nog risico's met betrekking tot de implementatie van het digitaal dossier en met betrekking tot de continuïteit van de dienstverlening.

1.2. Er is in de sturing met betrekking tot de GGD sprake van verlegd in plaats van verlengd bestuur. De gemeenteraden hebben en ervaren nauwelijks grip op de GGD.

1.3. Er wordt onvoldoende invulling gegeven aan de rolverdeling tussen het eigenaarschap en het opdrachtgeverschap van gemeenten met betrekking tot de GGD. Het is daardoor niet helder vanuit welke rol er wordt gehandeld en als gevolg hiervan is het samenspel diffuus: tussen gemeenteraden en colleges en tussen de GGD en de gemeenten.

2. de aanbevelingen over te nemen, dan wel het dagelijks bestuur te verzoeken deze nader uit te werken en zo nodig met nadere voorstellen te komen, te weten:

met betrekking tot risico's en risicomanagement:

2.1. Maak topprioriteit van de besturing en beheersing van de financiële risico's van de GGD in zijn algemeenheid en met betrekking tot het digitaal dossier en Veilig Thuis en andere openeinderegelingen (zoals bijvoorbeeld de WvGGZ) in het bijzonder.

2.2. Verzoek de GGD Hollands Noorden om via de bestuursrapportage naast over de financiële risico's en de nadere toelichting en context ervan ook te rapporteren over de continuïteit van de dienstverlening in relatie tot de invulling van vacatures.

met betrekking tot het versterken van de grip van de gemeenteraden:

2.3. Dring bij de Regietafel Noord-Holland Noord aan op een versnelde uitvoering van de toezegging om na te gaan in hoeverre gebruik wordt gemaakt van de bestuursrapportage met betrekking tot de eigenaarsrol van de gemeenteraden.

2.4. Overweeg vaste agendering van de stukken voor de vergaderingen van het Algemeen Bestuur van de GGD Hollands Noorden in gemeentelijk commissieverband en ga erover in gesprek met de portefeuillehouder Volksgezondheid om hem/haar te voeden voor de inbreng in de vergadering van het Algemeen Bestuur.

2.5. Overweeg om te gaan werken met een klankbordgroep voor de portefeuillehouder Volksgezondheid en een rapporteur vanuit de gemeenteraad met betrekking tot de GGD Hollands Noorden.

2.6. Herzie het proces van vraag en aanbod van de jaarlijkse dienstverlening door de GGD door als gemeenten vanuit het lokale volksgezondheidsbeleid een opdracht te formuleren voor de GGD, die op basis daarvan een meerjarenuitvoeringsprogramma maakt in samenspraak met de individuele gemeenten en over de uitvoering rapporteert via de bestuursrapportage aan de opdrachtgevende colleges.

Met betrekking tot de verbetering van de Rolinvulling en Governance:

2.7. Scherp de invulling van de Governancerollen van opdrachtgever en eigenaar met betrekking tot de GGD Hollands Noorden aan. Geef als portefeuillehouder Volksgezondheid meer dan nu herkenbaar invulling aan de opdrachtgeversrol en rapporteer hierover in de eigen gemeentelijke P&C-cyclus op basis van de rapportage vanuit de GGD aan de opdrachtgevende colleges.

3. 3. Het besluit van de raad van de gemeente Den Helder te delen met de overige gemeenten die bij dit gezamenlijke onderzoek betrokken zijn.

Raadsvoorstel:

Aanleiding en context

Binnen de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Heiloo, Langedijk, Schagen en Texel speelt de vraag hoe de gemeenteraad grip kan houden op de financiële en bestuurlijke risico's van taken die op afstand zijn gezet in samenwerkingsverbanden. Met name richt de aandacht zich op de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden, één van de grootste gemeenschappelijke regelingen met een jaarlijkse begroting van afgerond 42 miljoen euro (begroting 2020). De reden hiervoor is dat de GGD Hollands Noorden de afgelopen jaren op een aantal manieren heeft gezorgd voor grote zorgen bij de colleges en gemeenteraden van deze gemeenten, met name op het gebied van Veilig Thuis, de invoering van het digitaal dossier en de financiële problemen die er mede als gevolg van deze ontwikkelingen ontstonden.

De GGD Hollands Noorden is sinds de gesignaleerde tekortkomingen in bedrijfsvoering, planning en controle cyclus, informatievoorziening en communicatie, doende om de problemen aan te pakken en verbeteringen door te voeren. Bij Veilig Thuis heeft dit inmiddels geleid tot het opheffen van het verscherpt toezicht door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Er is onder andere een kwaliteits-

en risicomanagement systeem ingericht waardoor continu toetsing op proces en inhoud plaatsvindt.

De GGD Hollands Noorden kondigt in haar meerjarenplan 2016-2019 aan zich aan te passen aan wijzigingen in de samenleving en aan nieuwe taken van gemeenten.

De Rekenkamercommissies van de genoemde acht gemeenten signaleren dat er bij de gemeenteraden zorgen blijven bestaan met betrekking tot de GGD Hollands Noorden, met name in relatie tot de financiële risico's voor de gemeenten die volgen uit het financiële meerjarenperspectief van de GGD Hollands Noorden. Medio 2019 is besloten tot een gezamenlijk onderzoek, dat in oktober 2019 gestart is.

De centrale vraag die de Rekenkamercommissies daarbij hebben gesteld luidde: Welke risico's lopen de afzonderlijke

gemeenten binnen het huidige financieel meerjarenperspectief en op welke wijze kunnen de gemeenteraden en de colleges de grip op deze risico's verstevigen?

Doelen en resultaten

Doel van het onderzoek is inzicht te krijgen op welke wijze de gemeente(n) grip krijgt(e)n op de financiële en bestuurlijke risico's van taken die op afstand zijn gezet bij de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden.

Door het overnemen van de conclusies en aanbevelingen van de Rekenkamercommissie kan de zo gewenste grip worden vergroot en verstevigd.

Kaders en omstandigheden

In de Gemeentewet, artikelen 81 oa, 182, 184, 184a en 185, zijn bepalingen opgenomen over taken en bevoegdheden van de Rekenkamercommissie.

De Rekenkamercommissie Den Helder werkt conform de door de gemeenteraad van Den Helder op 16 juni 2014 vastgestelde 'Verordening op de Rekenkamercommissie Den Helder 2014'. Daarnaast zijn in het 'Reglement van orde Rekenkamercommissie Den Helder 2014' de interne spelregels van de commissie en de vergaderorde geregeld.

De wijze waarop de Rekenkamercommissie haar werkzaamheden verricht is vastgelegd in het document 'Werkwijze en missie' van december 2014. Het onderzoek is conform de Verordening op de Rekenkamer uitgevoerd.

De Rekenkamercommissie Den Helder heeft zijn onderzoek uitgevoerd volgens de in de Verordening beschreven werkwijze. Het onderzoek heeft een duidelijke vastgestelde onderzoeksopzet, er zijn breed inlichtingen ingewonnen, betrokkenen zijn in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze op het feitenonderzoek kenbaar te maken, er heeft ambtelijk hoor en wederhoor plaatsgevonden en het college is in de gelegenheid gesteld een zienswijze kenbaar te maken.

Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1. Het college heeft in zijn bestuurlijke reactie aangegeven zich te kunnen vinden in een groot aantal conclusies.

Daarmee ontstaat er een breed draagvlak om aanbevelingen op te volgen.

1.2. Aanbevelingen overnemen

Door het overnemen van de aanbevelingen krijgt de gemeente meer grip op de financiële en bestuurlijke risico's van taken die op afstand zijn gezet bij de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden.

1.3. Het besluit delen met de andere gemeenten kan een bijdrage leveren aan een eenduidige benadering.

Bestuurlijke vernieuwing

Het maatschappelijk draagvlak is niet nader onderzocht. Het onderwerp is referendabel. Echter gezien de aard van het voorstel, ligt het houden van een referendum niet voor de hand.

Duurzaamheid

Het voorliggende raadsvoorstel en raadsbesluit kent geen duurzaamheidsaspecten.

Financiële consequenties

Aan dit voorstel zijn geen financiële consequenties verbonden.

Uitvoering en planning

Het college van burgemeester en wethouders van Den Helder is, indien de aanbevelingen worden overgenomen door de gemeenteraad, belast met de uitvoering van de aanbevelingen.

Het college kan via het reguliere planning- en control-instrumentarium verslag uitbrengen aan de raad over de voortgang van de uitvoering ervan.

Of kan middels andere haar ter beschikking staande instrumenten zoals bijvoorbeeld een tussentijds memo of een raadsinformatiebrief de raad informeren over de voortgang met betrekking tot de gedane aanbevelingen.

Communicatie

Het rapport van de Rekenkamercommissies is openbaar. Het is aan de gemeenteraad, het college van burgemeester en

wethouders om op gepaste wijze publiciteit te geven aan de verbeteracties, die volgen uit de aanbevelingen, en de tijdsplanning.

De Rekenkamercommissie Den Helder zelf zal met betrekking tot dit onderzoek op de haar gebruikelijke wijze communiceren.

Raadsvergadering d.d.	2 november 2020
Besluit nummer	2020-054832
Onderwerp	Voorstel met betrekking tot onderzoek Rekenkamercommissie naar GGD Hollands Noorden

De raad van de gemeente Den Helder;

Gelezen het raadsvoorstel van het presidium van 21 september 2020,

besluit:

1. de conclusies van het eindrapport Financiële risico's in perspectief, Rekenkameronderzoek met betrekking tot de GGD Hollands Noorden te onderschrijven, te weten:

1.1 Momenteel zijn de financiële risico's zoals die zich hebben voorgedaan in het verleden beheersbaar. De methodiek van risicomanagement is echter nog in ontwikkeling en niet compleet. Bovendien spelen er nog risico's met betrekking tot de implementatie van het digitaal dossier en met betrekking tot de continuïteit van de dienstverlening.

1.2. Er is in de sturing met betrekking tot de GGD sprake van verlegd in plaats van verlengd bestuur. De gemeenteraden hebben en ervaren nauwelijks grip op de GGD.

1.3. Er wordt onvoldoende invulling gegeven aan de rolverdeling tussen het eigenaarschap en het opdrachtgeverschap van gemeenten met betrekking tot de GGD. Het is daardoor niet helder vanuit welke rol er wordt gehandeld en als gevolg hiervan is het samenspel diffuus: tussen gemeenteraden en colleges en tussen de GGD en de gemeenten.

2. de aanbevelingen over te nemen, dan wel het dagelijks bestuur te verzoeken deze nader uit te werken en zo nodig met nadere voorstellen te komen, te weten:

met betrekking tot risico's en risicomanagement:

2.1. Maak topprioriteit van de besturing en beheersing van de financiële risico's van de GGD in zijn algemeenheid en met betrekking tot het digitaal dossier en Veilig Thuis en andere openeinderegelingen (zoals bijvoorbeeld de WvGGZ) in het bijzonder.

2.2. Verzoek de GGD Hollands Noorden om via de bestuursrapportage naast over de financiële risico's en de nadere toelichting en context ervan ook te rapporteren over de continuïteit van de dienstverlening in relatie tot de invulling van vacatures.

met betrekking tot het versterken van de grip van de gemeenteraden:

2.3. Dring bij de Regietafel Noord-Holland Noord aan op een versnelde uitvoering van de toezegging om na te gaan in hoeverre gebruik wordt gemaakt van de bestuursrapportage met betrekking tot de eigenaarsrol van de gemeenteraden.

2.4. Overweeg vaste agendering van de stukken voor de vergaderingen van het Algemeen Bestuur van de GGD Hollands Noorden in gemeentelijk commissieverband en ga erover in gesprek met de portefeuillehouder Volksgezondheid om hem/haar te voeden voor de inbreng in de vergadering van het Algemeen Bestuur.

2.5. Overweeg om te gaan werken met een klankbordgroep voor de portefeuillehouder Volksgezondheid en een rapporteur vanuit de gemeenteraad met betrekking tot de GGD Hollands Noorden.

2.6. Herzien het proces van vraag en aanbod van de jaarlijkse dienstverlening door de GGD door als gemeenten vanuit het lokale volksgezondheidsbeleid een opdracht te formuleren voor de GGD, die op

basis daarvan een meerjarenuitvoeringsprogramma maakt in samenspraak met de individuele gemeenten en over de uitvoering rapporteert via de bestuursrapportage aan de opdrachtgevende colleges.

Met betrekking tot de verbetering van de Rolinvulling en Governance:

2.7. Scherp de invulling van de Governancerollen van opdrachtgever en eigenaar met betrekking tot de GGD Hollands Noorden aan. Geef als portefeuillehouder Volksgezondheid meer dan nu herkenbaar invulling aan de opdrachtgeversrol en rapporteer hierover in de eigen gemeentelijke P&C-cyclus op basis van de rapportage vanuit de GGD aan de opdrachtgevende colleges.

3.3. Het besluit van de raad van de gemeente Den Helder te delen met de overige gemeenten die bij dit gezamenlijke onderzoek betrokken zijn.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 2 november 2020